

Fàbrica de Xocolata Fàbregas

La Pobla de Lillet

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Nucli Urbà. Carrer Regatell núm. 16, La Pobla de Lillet.

Coordenades:

Latitud: 42.24302
Longitud: 1.97498
UTM Est (X): 415434
UTM Nord (Y): 4677268

Classificació

Número de fitxa 08166 - 139
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Està abandonada, tancada i fent-se malbé.
Protecció Inexistent
Accés Restringit
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 5575001DG1757N0001YP

Fitxes associades:

[Els canals de rec i industrials](#)

Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dj., 30/07/2009 - 02:00

Descripció

L'edifici de la fàbrica de xocolata està emplaçada al lloc on hi havia hagut l'antic molí del Regatell. És una construcció fabril formada per diversos cossos amb coberta a dos vessants; sembla correspondre a tres estructures col·locades una adossada a l'altra, prenent forma allargada, i situada a redós del torrent del Regatell, en la seva riba esquerra, entre el torrent i la vessant de la muntanya. Tot i que s'hi observen diverses fases constructives, aparentment tres, el conjunt mostra unes característiques força similars. L'extrem més de llevant, sembla tractar-se de la part més antiga, en destaca que a nivell del torrent hi ha dues obertures amb arc rebaixat de lloses posades en sardinell corresponents a les sortides d'aigua del molí (cacaús); a la planta baixa i primera s'observen diferents finestres, algunes de llinda en arc rebaixat de maó de pla, i al darrer nivell un seguit d'obertures petites en forma ovalada; per sobre hi ha un darrer nivell, d'actuació contemporània. El cos central és on trobem la porta principal d'accés a l'interior, a la qual s'hi arriba a través d'un petit pont de pedra que permet creuar el torrent; el pont és d'un sol ull format per un arc lleugerament apuntat. Aquesta estructura central, mostra també el que sembla un nivell (potser parcial) de planta soterrània, on hi ha una obertura tapiada que dona a l'alçada del torrent (o potser una altra sortida d'aigua?). La constitució de la façana és quasi paral·lela a la de l'estructura anteriorment descrita, a la planta baixa i primera finestres rectangulars, i a la planta sota-coberta, ovalades. El cos més de ponent és la darrera fase constructiva, en aquest les obertures són més grans, sobretot a la planta baixa, on són de llinda en arc rebaixat; als dos nivells superiors, són finestres senzilles, rectangulars. Aquest cos té façana per l'extrem de ponent, on trobem una porta a nivell de carrer, i altres obertures senzilles al dos nivells de sobre, al centre de la planta primera hi ha un balcó. A la part superior d'aquesta façana encara s'hi pot llegir part del rètol "La más alta del Llobregat", eslògan que era emprat i acostumava a aparèixer en la publicitat i en la majoria dels productes de la fàbrica.

Observacions:

La família Fàbregas va ser coneguda com una família benestant afincada a la Poble des d'època de Joaquim Fàbregas, d'ofici confiter, i originari del mas Serinyà, aquest es va casar Ignàcia Oristrell i Moré, manresana filla de Berga, i varen tenir els fills Francesc, Joan, Rosa, Ramon i Joaquim. L'hereu Francesc Fàbregas i Oristrell és considerat el fundador de la fàbrica, es va casar amb Rosa Artigas i Puigbó, i van tenir vuit descendents, Jaume, Anton, Ignasi, Ismael, Joan, Joaquim, Concepció i Francisqueta.

Història

La fàbrica de xocolata sembla que va començar a funcionar i a elaborar aquest producte a partir de 1840, segons consta en la documentació i en la publicitat conservada referida a la mateixa fàbrica. L'any 1856 (primer any del que es conserva informació de les matrícules industrials a l'Ajuntament de la Poble de Lillet) consta Joaquim Fàbregas al carrer Jussà n. 8, el qual pagava matrícula com a confiter i cerer, i perdurà així fins els anys 1885-1886, quan hi apareix com a titular la seva vídua, tot i que regentant un molí fariner. El febrer del 1888 el donen de baixa, ja que l'abril del 1887 havia canviat d'activitat passant de molí fariner a molí xocolater i a nom del fill Francesc Fàbregas i Oristrell (1857-1936). A més també consta que al març del 1887 es donà de baixa l'activitat de confiters i cerers del carrer dels Porxos n. 14. Aquestes informacions són interpretades com que es deu correspondre al període en que Francesc Fàbregas amplia la producció de xocolata a gran escala, amb "una màquina de afinar movida por agua, con cilindros cuya superficie mide 35 decimetros cuadrados". Francesc Fàbregas i Oristrell, a més de fundador de la fàbrica de xocolata va ser un home polifacètic i molt actiu, era músic i va fundar una cobla orquestra a la Poble de Lillet, potser la primera, i que va tenir cert renom; a més, va ser alcalde de la Poble i va emprendre nombroses iniciatives industrials. És conegut que valorava el control de l'aigua, de fet se sap que ell mateix es construïa els canals de fusta i posteriorment va aprendre la tècnica de construir els tubs a la mateixa fàbrica. A més, un dels seus negocis va ser el subministrament d'aigua potable a la població, activitat duta a

terme fins el 1955, ja que el 1956 es va municipalitzar el servei. A la fàbrica hi funcionava el molí de cacau, el molí fariner, i la màquina d'afinar la xocolata, però Francesc Fàbregas també va instal·lar una serra cinta de 98 cm per fusta, al carrer Pontarró n. 12 (també moguda per força hidràulica); el 1919 feia gasoses; entre 1925-26 produïa ell mateix 6kw d'electricitat per la fàbrica de xocolata, va posar en funcionament dos torns metàl·lics per a fer cadires, entre altres. El negoci xocolater va aconseguir ser un producte d'alta qualitat i molta difusió. L'hereu de Francesc Fàbregas va ser el fill gran, Jaume, també home polifacètic, amant de les arts; tot i que en ell va recaure el negoci, la mateixa fortuna li va permetre poder desenvolupar diverses de les seves facetes com a escriptor, actor i director teatral, i home de molta activitat cultural, sobretot a la mateixa Pobla de Lillet. Tot i que no li interessaven els negocis, va continuar amb la producció xocolatera, i la venda de productes de drogueria, comestibles i productes de la fàbrica, en el comerç que regentava la família al centre del poble. L'any 1958, Jaume Fàbregas moria en un accident de cotxe. El 1961 es tancava definitivament la fàbrica, ja que va morir sense testament i el patrimoni familiar es va dividir. Des dels inicis, la fàbrica havia mantingut diverses activitats (molí fariner, xocolater, s'hi varen fer cadires, agulles d'estendre,...), sobretot en època de Francesc Fàbregas i Oristrell, i als darrers anys, després de la mort de Jaume Fàbregas, període en que es va dedicar bàsicament a la torrefacció de fruits secs, cafè i malta.

Bibliografia

- FÀBREGAS ARTIGAS, J. (1997): La Pobla de Lillet 1924-1958. Una crònica entorn del temps. Editen: Centre d'Estudis Musicals del Berguedà "L'Espill" i Àmbit de Recerques del Berguedà. Impremta Boixader, La Pobla de Lillet.
- FRANCÀS I PATSÍ, À. (1997): La Pobla de Lillet. Història, costums i tradicions de la Vall de Lillet (Berguedà). Columna Albí, Berga.
- NOGUERA, R. (1997: 60-70): "Una vila de llarga història industrial". L'Erol, núm. 53, primavera 1997.
- ROSIÑOL I ORRIOLS, J. (1988): El passat de la nostra vila. La Pobla de Lillet. Recull històric, geogràfic i cultural. Ed. La Llar del Llibre, Barcelona.
- VV.AA.(1981) "Gran geografia Comarcal de Catalunya", vol. 2, El Berguedà, Barcelona.

